

Quickscan flora en fauna

Budel-Dorplein, Herziening St. Josephstraat

Gemeente Cranendonck

Quicksan flora en fauna

Budel-Dorplein, Herziening St. Josephstraat

Gemeente Cranendonck

Colofon

Datum:

4 juni 2012

Projectgegevens:

Projectnummer 251904

Auteur(s):

Elles van Drunen

Michel Braad

Projectleider:

Tom Seebregts

Inhoud

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Doel	3
1.3	Leeswijzer	3
2	Natuurwetgeving en -beleid	4
2.1	Algemeen	4
2.2	Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden	4
2.3	Flora- en faunawet	4
3	Gebiedsbeschrijving	6
3.1	Huidige situatie	6
3.2	Toekomstige situatie	8
3.3	Te verwachten werkzaamheden en ingrepen	8
4	Methode	10
4.1	Bureaustudie	10
4.2	Terreinbezoek	11
5	Onderzoeksresultaten	12
5.1	Resultaten bureaustudie	12
5.1.1	Ligging ten opzichte beschermde natuurgebieden	12
5.1.2	Voorkomen beschermde soorten Flora- en faunawet	13
5.2	Resultaten verkennend terreinbezoek	15
5.2.1	Verruigd grasland	17
5.2.2	Boschage langs perceelgrens noord	18
6	Toetsing aan de natuurwetgeving	20
6.1	Toetsing effect op beschermde gebieden	20
6.1.1	EHS	20
6.1.2	Natuurbeschermingswet 1998	20
6.2	Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet	21
6.2.1	Effecten Tabel 2/3 soorten	21
7	Conclusies en aanbevelingen	24
7.1	Conclusies	24
7.1.1	Beschermde natuurgebieden	24
7.1.2	Beschermde soorten	24
7.2	Aanbevelingen (vrijblijvend)	24
7.2.1	Vogels	24
7.2.2	Vleermuizen	25
8	Literatuur	26

Bijlagen:

Bijlage 1: Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswet 1998

Bijlage 2: Flora- en faunawet

Budel-Dorplein,
Herziening St. Josephstraat

Gemeente Cranendonck

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De aanleiding voor dit verkennend onderzoek (quickscan) is de voorgenomen vernieuwing van het (postzegel)bestemmingsplan voor de Parkdreef 116 te Budel-Dorplein, gemeente Cranendonck. Op dit perceel zal aan de kant van de St. Josephstraat een tweede woonhuis worden gerealiseerd. De realisatie van deze woning dient te worden voltrokken onder de gestelde gemeentelijke voorwaarden. Dit houdt in dat de woning geen afbreuk doet aan het groene karakter van de St. Josephstraat, en dat de woning qua massa en hoogte aansluit bij de bestaande woningen aan de Parkdreef. Het plangebied zal worden ontsloten door de St. Josephstraat. Ter behoud van het groene karakter zal een groene buffer worden aangelegd langs deze straat, en zal het woonhuis richting het midden van het perceel worden gerealiseerd.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving, met name de Flora- en faunawet, EHS en Natuurbeschermingswet 1998. Er mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die op onoverkomelijke bezwaren stuiten door effecten op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties vanuit de actuele natuurwetgeving. Dit wordt gedaan op basis van een quickscan. In deze rapportage zijn de resultaten van de quickscan beschreven. In **Figuur 1.1** is de globale ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1.1: Globale ligging van het plangebied (rood omlijnd) (Google maps, 2012).

1.2 Doel

In ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen, is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden. Er dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. Het doel van voorliggende quickscan is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet en/of de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.3 Leeswijzer

In de inleiding wordt beschreven waarom deze quickscan is uitgevoerd en met welk doel. Vervolgens wordt in hoofdstuk twee algemene informatie verwoord over de natuurwetgeving, waaronder de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. In hoofdstuk drie wordt de huidige en toekomstige situatie van het plangebied beschreven en de ligging ten opzichte van de Ecologische hoofdstructuur (EHS) en gebieden die zijn beschermd onder de Natuurbeschermingswet 1998 (met name Natura 2000). In hoofdstuk vier wordt de gebruikte methode voor de uitvoering van deze quickscan omschreven. In hoofdstuk vijf staan de resultaten van deze quickscan flora en fauna. Deze zijn onderverdeeld in de resultaten van de literatuurstudie en het terreinbezoek. In hoofdstuk zes worden de resultaten uit hoofdstuk vijf getoetst aan de Flora- en faunawet. Hieruit komen conclusies en aanbevelingen voort, die worden omschreven in hoofdstuk zeven. Het laatste hoofdstuk geeft de gebruikte bronnen voor dit onderzoek weer. Achter dit hoofdstuk bevinden zich twee bijlagen, die algemene informatie verschaffen met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet.

2 Natuurwetgeving en -beleid

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en de EHS en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

2.2 Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst. Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de EHS en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur en de Natuurbeschermingswet wordt verwezen naar Bijlage 1.

2.3 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet wordt verwezen naar Bijlage 2.

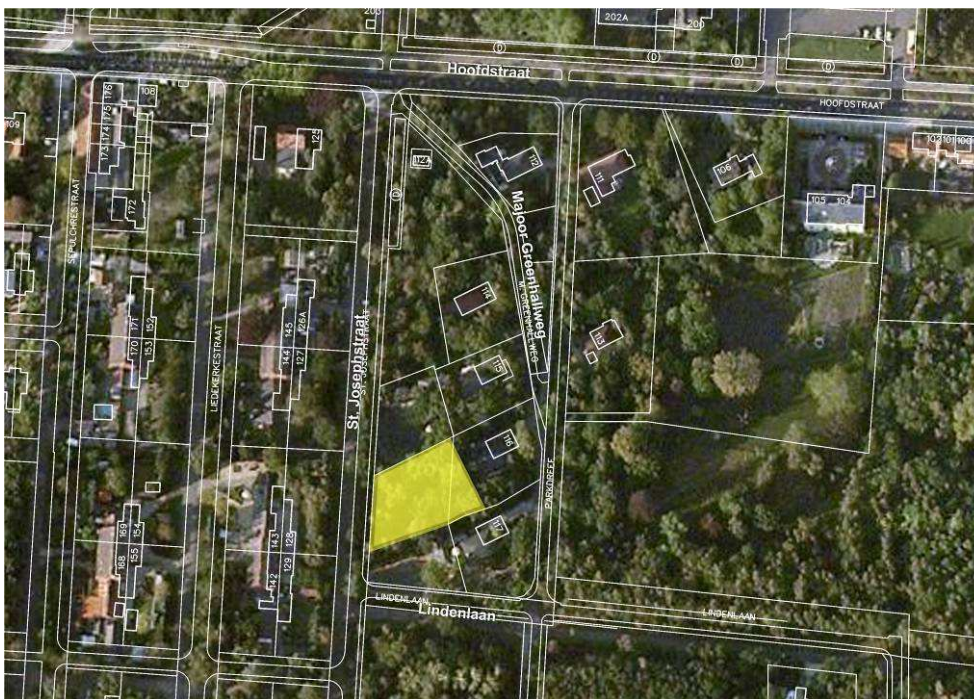
Budel-Dorplein,
Herziening St. Josephstraat

Gemeente Cranendonck

3 Gebiedsbeschrijving

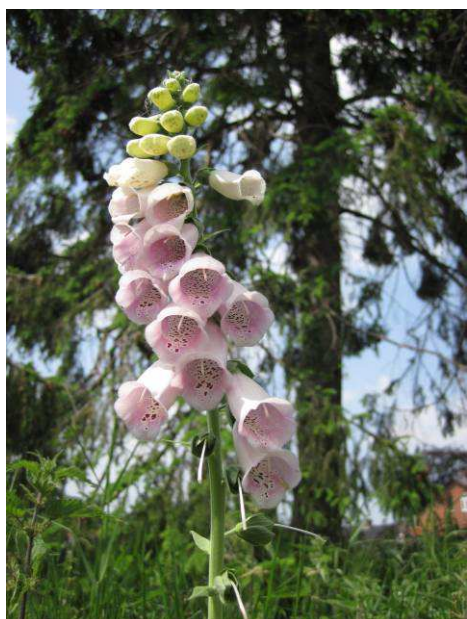
3.1 Huidige situatie

Het plangebied is gelegen in Budel-Dorplein, gemeente Cranendonck. Het betreft het westelijk deel van het perceel aan de Parkdreef 116, dat wordt ontsloten door de St. Josephstraat (zie **Figuur 3.1**).

Figuur 3.1: Begrenzing plangebied in Budel-Dorplein (geel gearceerd) (Croonen Adviseurs, 2012).

Het plangebied maakt deel uit van een bestaand woonperceel, waarop aan de kant van de Parkdreef een woning staat. Het plangebied is gescheiden van het perceeldeel aan de kant van de Parkdreef door middel van een zandheuvel. Langs de zuidzijde van het plangebied ligt een onverhard looppadje. Het overige deel van het plangebied wordt niet gebruikt (veldwaarneming Croonen Adviseurs, 2012).

Figuur 3.1: Impressie plangebied (Croonen Adviseurs, 2012).

3.2 Toekomstige situatie

Op het perceel van Parkdreef 116, Budel-Dorplein, zal een tweede woonhuis worden gerealiseerd. Deze woning zal toegankelijk zijn vanaf de St. Josephstraat. Om het groene karakter van deze straat zo min mogelijk te verstoren, zal deze toerit te worden omsloten door een groene buffer langs de St. Josephstraat (zie **Figuur 3.2**). Private parkeervoorziening zal ook binnen het plangebied worden gerealiseerd.

Figuur 3.2. Globale weergave beoogde ruimtelijke ontwikkeling binnen het plangebied. (Croonen adviseurs, 2009).

3.3 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

Ter realisatie van de nieuwbouw aan de Parkdreef 116, georiënteerd op de St. Josephstraat, zal een deel van de aanwezige vegetatie worden verwijderd. Ter behoud van het groene karakter van de St. Josephstraat, zal langs deze straat een groenbuffer worden aangeplant op het perceel. Verder zal een toegangsweg (vanaf de St. Josephstraat) worden aangelegd, een parkeervoorziening en uiteraard het woonhuis zelf.

Budel-Dorplein,
Herziening St. Josephstraat

Gemeente Cranendonck

4 Methode

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
- Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.1 Bureaustudie

Beschermde soorten

Bij de toetsing is alleen gekeken naar de streng beschermde (Tabel 3) en overig beschermde (Tabel 2) soorten uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Treed effect op of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemene soorten (Tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. De bronnen die zijn geraadpleegd, zijn:

- www.waarneming.nl;
- www.telmee.nl;
- Landelijke verspreidingsatlassen;
- Regionale verspreidingsatlassen.

Met behulp van landelijke verspreidingsatlassen is nagegaan of in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn niet bekend.

Beschermde gebieden

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EL&I. Gekeken is naar de ligging van beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden) ten opzichte van het plangebied en naar de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Afhankelijk van de instandhoudingsdoelstellingen kan het effect worden bepaald. Hiernaast is gebruik gemaakt van de kaarten op de website van de provincie Noord-Brabant (Dossier Natuur en Landschap, interactieve kaart EHS), om te bepalen of het plangebied overlapt of grenst aan EHS-gebieden. Toetsing vindt plaats aan de hand van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS (Spelregels EHS).

4.2 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemd bureaustudie is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Op 30 mei 2012 is een verkennend terreinbezoek aan het gebied afgelegd om te bepalen in hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Aan de hand van de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

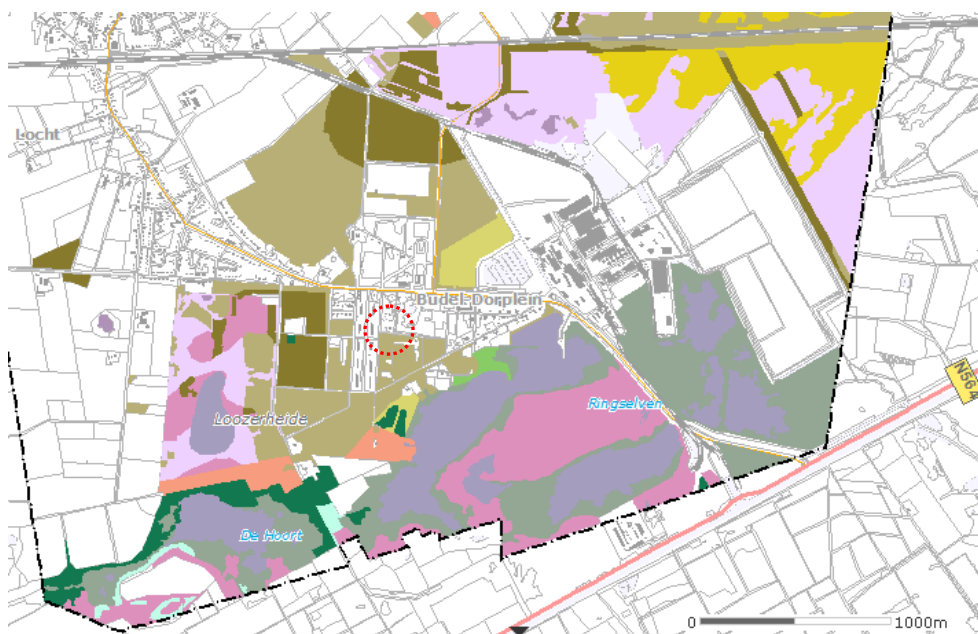
5 Onderzoekresultaten

5.1 Resultaten bureaustudie

5.1.1 Ligging ten opzichte beschermde natuurgebieden

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Er bevindt zich geen gebied bestemd als EHS (Ecologische HoofdStructuur) binnen het plangebied. In de directe omgeving van het plangebied zijn wel EHS-gebieden gelegen. Op circa 25 meter afstand van het plangebied bevindt zich EHS-gebied met het natuurdoeltype 'droog bos met productie'. Op ongeveer 450 meter ten zuidoosten van het plangebied ligt het Ringselven (natuurdoeltype 'zwakgebufferd ven') dat ook onderdeel uitmaakt van de EHS. Rondom en tussen deze gebieden zijn EHS-gebieden met andere natuurdoeltypen gelegen (zie **Figuur 5.1**).

Figuur 5.1 Indicatie ligging plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van EHS. (Provincie Noord-Brabant, 2011).

Natura 2000

Het plangebied bevindt circa 270 meter ten noordwesten van het Natura 2000-gebied 'Weerter- en Budelbergen & Ringselven' (gebied in ontwerp). Bijhorende habitatsoorten zijn: kamsalamander, kleine modderkruiper en drijvende waterweegbree. Aangewezen broedvogelsoorten van dit Natura 2000-gebied zijn: nachtzwaluw, boomleeuwrik en roodborsttapuit.

Figuur 5.2 Indicatie ligging plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden.(Ministerie EL&I, 2012).

5.1.2 Voorkomen beschermde soorten Flora- en faunawet

Om een inschatting te maken van de soortgroepen en specifieke soorten die in en rond het plangebied voorkomen, is de landelijke databank voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl en waarneming.nl. Het invoerportaal waarneming.nl is een website waarop door vrijwilligers natuurwaarnemingen in Nederland worden verzameld. Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeheerende Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen.

Volgens telmee.nl en waarneming.nl komen in het plangebied en omgeving soorten voor van diverse soortgroepen. Aanvullende gegevens over het mogelijk voorkomen van beschermde soorten is verkregen uit verschillende verspreidingsatlassen. Het betreft hier gegevens van de soortgroepen broedvogels (SOVON, 2002), zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992 en Twisk & Limpens, 2006), libellen (Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002), dagvlinders (Bos *et al.*, 2006), reptielen en amfibieën (www.RAVON.nl en Van Delft & Schuitema, 2005) en insecten (www.Naturalis.nl\EIS).

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie uit atlassen (5 x 5 kilometer-hok) blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten

zijn aangetroffen. Dit betreft onderstaande zwaarder beschermde (Tabel 2 en 3 Flora- en faunawet) soorten. Vogels zijn onderverdeeld in soorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, (categorie 1-4) en soorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn (categorie 5). Gekeken is naar de verspreiding van categorie 1-4 soorten en soorten van categorie 5 die mogelijk zeldzaam zijn in de omgeving van het plangebied.

Op de site telmee.nl (2006-2012) worden de volgende waarnemingen van zwaarder beschermde soorten vermeld voor de directe omgeving (Flora- en faunawetsoorten Tabel 2 en 3, bijlage IV van de Habitatrichtlijn en jaarrond beschermde vogels, categorie 1-4).

Vogels

- Categorie 1-4 (jaarrond beschermd)
Boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en wespendif.

Zoogdieren

- Tabel 2
Eekhoorn, steenmarter en wild zwijn.
- Tabel 3 en bijlage IV van de Habitatrichtlijn
Das, gewone dwergvleermuis, franjestaart, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis.

Reptielen en amfibieën

- Tabel 2
Levendbarende hagedis en alpenwatersalamander.
- Tabel 3 en bijlage IV van de Habitatrichtlijn
Hazelworm, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker en rugstreeppad.

Vissen

- Tabel 2
Bermpje en kleine modderkruiper.
- Tabel 3
Bittervoorn en elrits.

Flora

- Zwaarder beschermd
Geen.

Vlinders, libellen en kevers

- Zwaarder beschermd
Geen.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in (de omgeving van) het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied.

5.2 Resultaten verkennend terreinbezoek

Op 30 mei 2012 is een verkennend terreinbezoek aan het plangebied afgelegd door een deskundig ecooloog van Croonen Adviseurs. Het weer was helder met een temperatuur van ongeveer 20°C (KNMI, 2012). Bij dit terreinbezoek is een beeld geschetst van de te verwachten beschermde soorten op basis van de aangetroffen biotopen. Deze methode biedt een aanvulling op directe waarnemingen, gezien veel beschermde soorten flora en fauna mogelijk moeilijk waarneembaar zijn in verband met bijvoorbeeld het seizoen of leefritme. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in het plangebied.

Het aangetroffen terrein binnen het plangebied is onder te verdelen in twee biotopen:

- Verruigd grasland met boom
- Bosschage

In de navolgende paragrafen worden deze biotopen en de daarin (potentieel) voorkomende beschermde soorten omschreven.

Verruigd grasland.

Looppad langs perceelgrens zuid.

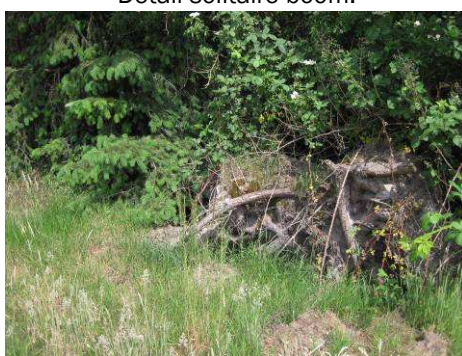
Solitaire boom langs St. Josephstraat.

Detail solitaire boom.

Bosschage langs perceelgrens noord.

Detail omgevallen boom in bosschage.

Figuur 5.2: Impressie biotopen in het plangebied.

5.2.1 Verruigd grasland

Het plangebied bestaat voor het merendeel uit verruigd grasland. Hierin stond ondermeer gewone brandnetel, witbol, akkerdistel, vogelwikke en gewoon vingerhoedskruid. Langs de perceelgrens (zuid) ligt een looppad bestaande uit gemaaid gras met daarlangs een beukenheg. Langs de St. Josephstraat staat een solitaire fijnspaar.

Vleermuizen

De solitaire boom zou deel kunnen uitmaken van het leefgebied van beschermde vleermuissoorten (Habitatrichtlijn bijlage IV). Er werden geen holen of gaten aangetroffen in de stam die kunnen dienen als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen. Ook maakt de boom geen deel uit van een lijnvormig element dat kan dienen als vliegroute. De voornaamste functie zal foerageergebied zijn. In omgeving van het plangebied is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig.

Zoogdieren

Het verruigde grasland en de heg langs de perceelgrens (zuid) bieden voldoende beschutting om te dienen als leefgebied van algemeen voorkomende beschermde kleine zoogdieren, zoals muizen, spitsmuizen, konijn, egel, bunzing en hermelijn (Tabel 1). Strikt beschermde vleermuizen kunnen van de boom in dit biotoop gebruik maken als foerageergebied. Door het ontbreken van holen in de stam is deze boom ongeschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen. Door de positie van de boom zal deze ook geen belangrijke functie hebben voor de vliegroute van vleermuizen. Overige zwaarder beschermde in omgeving voorkomende zoogdieren worden in dit biotoop niet verwacht en zijn daarom uit te sluiten.

Amfibieën en vissen

Zowel in het perceel ten noorden als het perceel ten zuiden van het plangebied liggen vijvers waarin amfibieën voorkomen. Het plangebied zelf omhelst geen (voorplantings)water voor beschermde amfibieën of vissen. Het voorkomen van beschermde vissoorten in het plangebied is op grond hiervan uit te sluiten. Wel kunnen amfibieën van de biotopen binnen het plangebied gebruik maken om te foerageren. De in omgeving voorkomende knoflookpad (Tabel 3) wordt in dit biotoop niet verwacht, noch in de overige biotopen in het plangebied. De reden hiervoor is dat de vegetatie te dicht is om aan te sluiten bij de habitatvoorkeur van de soort. Het tegenovergestelde geldt voor de rugstreeppad (Tabel 3), die ook in omgeving van het plangebied is waargenomen. Deze soort heeft in zijn leefgebied juist behoefte aan meer open (zandrijke) plekken. Daarom is het voorkomen van zowel knoflookpad als rugstreeppad in het plangebied, uit te sluiten.

Reptielen

De Tabel 2-soort levendbarende hagedis komt voor in omgeving van het plangebied. Het biotoop verruigd grasland is geen voorkeurshabitat van de levendbarende hagedis. De soort is niet waargenomen tijdens het terreinbezoek dat werd gebracht bij optimale weersomstandigheden. Om deze reden wordt aanwezigheid van deze soort niet verwacht in dit biotoop.

Vogels

In de boom langs de St. Josephstraat zaten meerdere kauwen. Hoewel nesten vanaf de straat niet te zien waren, is aanwezigheid hiervan in deze boom niet uit te sluiten. Nesten van kauwen zijn niet jaarrond beschermd. In deze boom werden geen nesten aangetroffen van soorten die wel jaarrond beschermd zijn.

5.2.2 Bosschage langs perceelgrens noord

Aan de noordzijde van het plangebied bevindt zich een bosschage. Of de ruimtelijke ontwikkeling van invloed zal zijn op deze bosschage is onbekend. Daarom is het biotoop wel meegenomen in de toetsing aan de Flora- en Faunawet.

Flora

De bosschage bestaat uit verschillende boomsoorten, waaronder ruwe berk en fijnspar, gewone es en wintereik. In de ondergroei staan ondermeer gewone vlier en grassen. Er werden geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze soorten worden in dit biotoop ook niet verwacht.

Vleermuizen

De bosschage kan een (belangrijke) functie hebben als leefgebied voor strikt beschermde vleermuizen (Habitatrichtlijn bijlage IV). De bosschage kan worden gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats, foerageergebied of vliegroute. In omgeving voorkomende beschermde vleermuizen die in bomen (kunnen) verblijven zijn: franjestaart, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis. Gebouwbewonende vleermuizen zullen geen vaste rust- en verblijfplaats hebben in de bosschage, maar kunnen deze wel gebruiken als foerageergebied of als vliegroute. Te verwachten gebouwbewonende vleermuizen zijn: gewone dwergvleermuis, grijze grootoorvleermuis en laatvlieger.

Overige zoogdieren

De ondergroei van de bosschage biedt geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende beschermde kleine zoogdieren, zoals muizen, spitsmuizen, egel, konijn, bunzing en hermelijn.

In omgeving van het plangebied komt ook de Tabel 2-soort eekhoorn voor. De bosschage is geschikt biotoop voor deze soort. Er werden geen nesten van deze soort aangetroffen, maar de aanwezigheid van deze soort is op basis van het aangetroffen biotoop niet uit te sluiten.

De Tabel 2-soort steenmarter kan in de bosschage foerageren. De soort heeft voorkeur voor steenachtige biotopen en schuilplaatsen, en zou deze bijvoorbeeld kunnen vinden in één van de gebouwen langs de St. Josephstraat. Vanaf deze schuilplaats kunnen de bosschage en in mindere mate ook de andere biotopen in het plangebied dienen als foerageergebied van deze soort. Er zijn geen sporen van deze soort aangetroffen, maar is op basis van het aangetroffen biotoop niet uit te sluiten.

In omgeving van het plangebied komen wilde zwijnen (Tabel 2) voor. Deze soort is vanwege de beperkte omvang van dit biotoop niet te verwachten. De soort is dan ook niet

aangetroffen tijdens terreinbezoek. Daarmee is het voorkomen van deze soort in het gehele plangebied uit te sluiten.

In omgeving van het plangebied komt de strikt beschermde (Tabel 3) das voor. Deze soort is in dit biotoop niet te verwachten; daarvoor wordt het gebied te veel verstoord en te weinig (open) terrein dat kan worden gebruikt als foerageergebied.

Amfibieën

De bosschage is geschikt als handhabitat voor in omgeving voorkomende beschermde amfibieën. Soorten kunnen vanuit de naastgelegen vijver de bosschage bereiken om daar te foerageren of te overwinteren. Te verwachten Tabel 1-soorten zijn bruine kikker, bastaardkikker en gewone pad. In omgeving voorkomende zwaarder (Tabel 2 en 3) beschermde soorten zijn: poelkikker, kamsalamander en alpenwatersalamander. Tijdens terreinbezoek zijn kwakende groene kikkers waargenomen.

De poelkikker (Tabel 3) wordt in dit biotoop hier niet verwacht. Deze soort geeft de voorkeur aan omvangrijker water of watercomplexen. Het nabijgelegen Ringselven zou voor deze soort veel geschikter zijn als voortplantingswater, dan de vijvers rondom het plangebied. Dit ven ligt dusdanig ver van het plangebied dat het plangebied geen belangrijk foerageergebied voor de poelkikker zal zijn.

Om vergelijkbare reden wordt de kamsalamander (Tabel 3) in dit biotoop niet verwacht. Deze soort plant zich voort in heldere poelen met sterk ontwikkelde onderwatervegetatie, en foerageert langs beken en rivieren. Hiervan is in omgeving van het plangebied geen sprake.

De alpenwatersalamander (Tabel 2) is minder kieskeurig betreft zijn voortplantingswater, en zou vanuit de naastgelegen vijvers gebruik kunnen maken van de bosschage als overwinteringgebied.

Reptielen

In omgeving van het plangebied komt de strikt beschermde hazelworm (Tabel 3) voor. Deze soort komt ondermeer voor in bossen, bosranden en houtwallen. De bosschage is basis hiervan potentieel leefgebied van de hazelworm.

In de omgeving van het plangebied komt de levendbarende hagedis (Tabel 2) voor. Door de brede keus aan habitattypen is de aanwezigheid van deze soort in dit biotoop niet uit te sluiten.

6 Toetsing aan de natuurwetgeving

6.1 Toetsing effect op beschermde gebieden

6.1.1 EHS

Bij aantasting van de EHS dienen vervolgstappen (zoals compensatie) te worden genomen. Er bevindt zich geen EHS binnen het plangebied. Daarom is van directe aantasting geen sprake.

De ruimtelijke ontwikkeling bevindt zich op ongeveer 25 meter afstand van het dichtstbijzijnde EHS-gebied. De geplande werkzaamheden en nieuwe gebruiksfunctie kunnen hierop beperkte verstoring veroorzaken door licht en geluid. Gezien het tussengelegen gebied rijk is aan bos (wat licht dimt en geluid dempt), zullen deze effecten gering zijn. Wel wordt geadviseerd licht- en geluidsverstoring in de nacht zo veel mogelijk beperken. Hierdoor blijft verstoring van nachttactieve dieren beperkt. Dit in acht nemende, worden geen significant negatieve indirecte effecten verwacht op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS in de nabijheid van het project.

6.1.2 Natuurbeschermingswet 1998

Op 2,7 km vanaf het plangebied ligt het Natura 2000-gebied 'Weerter- en Budelbergen en Ringselven'. Vanwege de afstand, de aard en omvang van de ontwikkeling worden geen effecten op dit Natura 2000-gebied verwacht (Effectenindicator Ministerie EL&I, 2012). Daarom mag verwacht worden dat geen vergunningplicht aan de orde is vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 en er vanuit dat oogpunt geen belemmeringen zijn.

6.2 Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet

De voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling zal niet op alle aangetroffen biotopen effect hebben. De ontwikkeling zal in ieder geval het biotoop verruigd grasland aantasten. De solitaire boom en het looppad langs de perceelgrens worden zeer waarschijnlijk verwijderd door de ontwikkeling, en zijn daarom ook meegenomen in de effectbeoordeling. De bosschage zal niet direct worden beïnvloed door de ontwikkeling. Directe effecten op soorten in de bosschage zijn daarom in de effectbeoordeling buiten beschouwing gelaten.

6.2.1 Effecten Tabel 2/3 soorten

Broedvogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1-4-vogelsoorten (zie Bijlage 2).

In de uitgevoerde bureaustudie is gevonden dat er verschillende categorie 1-4-vogelsoorten in de omgeving van het plangebied voorkomen. Aangezien deze vogelsoorten of nesten hiervan tijdens het terreinbezoek niet zijn aangetroffen, kunnen deze soorten dit seizoen worden uitgesloten binnen het plangebied.

Daarnaast zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen.

Alle vogelnesten (ook die van categorie 5-vogelsoorten die geen jaarronde bescherming genieten) zijn beschermd tijdens het broedseizoen (globaal half maart tot juli). In de solitaire fijnspar langs de St. Josephstraat komen mogelijk nesten voor van categorie 5-vogelsoorten. Geadviseerd wordt om de boom buiten het broedseizoen te verwijderen.

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn zwaarder beschermd onder de Flora- en faunawet. Bij het slopen van bebouwing en het kappen van vooral oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gebouw-bewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering,

achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hollen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

De bosschage vormt foerageergebied voor vleermuizen. Omdat deze met de ruimtelijke ontwikkeling ongemoeid blijft, zijn geen effecten op vleermuissoorten te verwachten. De biotopen binnen het plangebied hebben geen belangrijke functie voor vleermuizen. Daarom is voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling geen ontheffingsaanvraag-procedure voor vleermuizen noodzakelijk.

Overige zoogdieren

De voorgenomen ontwikkeling kan met name schade veroorzaken aan algemeen voorkomende muizen en spitsmuizen. Deze soorten zijn te verwachten in het verruigd grasland, in de bosschage en rondom de heg langs de perceelgrens. Deze schade is maar moeilijk te voorkomen, omdat deze soorten bij onraad hun hol in vluchten en zich bij gunstige omstandigheden nagenoeg het hele jaar voortplanten. Ze leven echter geen van allen in kolonies. Door deze solitaire levenswijze, het betrekkelijk kleine oppervlak aan biotoop en de hoge reproductiesnelheid zal de schade zeer beperkt zijn. De gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten komt niet in het gedrang.

Effecten op kleine zoogdieren zoals muizen kunnen worden beperkt door gefaseerd te werk te gaan. Dit houdt in dat eerst de vegetatie wordt gekapt, gemaaid of verwijderd, alvorens in een later stadium met afgraven/verwijderen toplaag te beginnen. Het hierdoor eerst minder geschikt gemaakte leefgebied kan dan tijdig door de aanwezige zoogdieren worden verlaten. Ten aanzien van deze soorten geldt dat ze niet tijdens de winterslaap mogen worden verstoord door het verwijderen van vegetatie.

Grotere zoogdieren, zoals de steenmarter, eekhoorn, hermelijn, bunzing, konijn, haas en egel, hebben grote leefgebieden en zullen tijdens de werkzaamheden het plangebied mijden. In de omgeving is geschikt leef- en rustgebied aanwezig voor deze soorten. Ook aanwezige mollen zullen het plangebied mijden na aanvang van de werkzaamheden. Effecten op populatieniveau van deze soorten worden niet verwacht.

Amfibieën

De bosschage langs het plangebied wordt mogelijk gebruikt door amfibieën als landbiotoop. Omdat deze met de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling ongemoeid blijft, zijn negatieve effecten op deze soorten uit te sluiten. Incidenteel zouden amfibieën kunnen voorkomen, bijvoorbeeld langs de perceelgrens bij het looppad langs de heg. Effecten op soortniveau zijn in dit geval niet te verwachten. Daarom is geen ontheffingsaanvraag nodig voor deze soortgroep. Wel dient de algemeen geldende zorgplicht in acht te worden genomen.

Reptielen

Er bevindt zich geen geschikt biotoop voor reptielen in het plangebied. De levendbarende hagedis (Tabel 2) kan wel voorkomen in de bosschage naast het plangebied. Wanneer deze bosschage met de voorgenomen werkzaamheden ongemoeid blijft, zijn effecten op reptielen uit te sluiten.

Vissen

Wegens het ontbreken van open water binnen de begrenzing van het plangebied, zijn geen zwaardere beschermde vissoorten aangetroffen in het plangebied. Effecten worden dan ook niet verwacht.

Planten

Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat of standplaatsfactoren voor de beschermde soorten. Effecten worden dan ook niet verwacht.

Vlinders

Er zijn geen beschermde vlindersoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat voor de beschermde soorten. Effecten worden dan ook niet verwacht.

Libellen

Er zijn geen beschermde libelsoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat voor beschermde soorten. Effecten worden dan ook niet verwacht.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

7.1.1 Beschermde natuurgebieden

Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen in de vorm van compensatie. Er bevindt zich geen EHS binnen het plangebied. Wel komt EHS voor in de omgeving van het plangebied. Door de beperkte omvang van de voorgenomen ontwikkeling, zal er geen sprake zijn van directe aantasting van de EHS.

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied bevindt zich op ongeveer 2,7 km afstand van het plangebied. Door deze geruime afstand en beperkte omvang van de ruimtelijke ontwikkeling, zal er geen sprake zijn van directe aantasting van dit natuurgebied. Er is daarom geen noodzaak voor een compensatieplan (EHS) of een voortoets (Natuurbeschermingswet 1998).

7.1.2 Beschermde soorten

Wanneer ruimtelijke ontwikkelingen negatieve effecten hebben op soortniveau van de zwaarder beschermde soorten (Tabel 2 en 3-soorten en broedvogels), is een ontheffingsaanvraag of het nemen van voldoende mitigerende maatregelen noodzakelijk. Voor effecten op overige beschermde soorten (Tabel 1), of wanneer de instandhouding van de soort niet in het geding is, kunnen de in paragraaf 7.2 genoemde (vrijblijvende) aanbevelingen worden opgevolgd.

Tabel 2 en 3-soorten en broedvogels

Er zijn geen negatieve effecten te verwachten van de voorgenomen ontwikkeling op zwaarder beschermde dier- en plantensoorten. Om deze reden is geen ontheffingsaanvraag van de Flora- en Faunawet noodzakelijk. Ook is het niet nodig nader onderzoek te verrichten naar een bepaalde soortgroep.

7.2 Aanbevelingen (vrijblijvend)

Hieronder worden enkele aanbevelingen gedaan waarbij het aan de initiatiefnemer is om deze al dan niet op te volgen. De aanbevelingen voor vleermuizen zijn geheel op vrijwillige basis en hebben geen gevolgen indien ze niet worden opgevolgd. De aanbevelingen voor wat betreft vogels hangen direct samen met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet. Indien de aanbevelingen niet in acht worden genomen, dan bestaat het risico dat de Flora- en faunawet wordt overtreden.

7.2.1 Vogels

Met broedvogels kan in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (globaal halverwege maart tot en met juli) indien concreet broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Wanneer de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden ingezet, maar doorlopen tot in het broedseizoen dan kan het verstoren van vogels voorkomen worden door continu door te werken en werkzaamheden niet langer dan enkele dagen stil leggen. Op deze manier wordt voorkomen dat vogels tot broeden komen in het gebied waar gewerkt wordt.

7.2.2 Vleermuizen

Vleermuizen maken waarschijnlijk gebruik van de omgeving in en nabij het plangebied. Om te voorkomen dat vleermuizen tijdens de werkzaamheden worden verstoord, wordt aangeraden om het aanbrengen van verlichting zoveel mogelijk te beperken (ook tijdens de bouw). Nagenoeg alle vleermuissoorten zijn gevoelig voor lichtverstoring.

Indien gewenst zou tevens in het toekomstige ontwerp rekening gehouden kunnen worden met vleermuizen door verlichting te gebruiken die minder verstorend is voor vleermuizen. Lage armaturen met wit licht die naar beneden uitstralen vormen geen belemmering voor vleermuizen en zouden gebruikt kunnen worden. Daarnaast willen wij erop attenderen dat er speciaal voor renovatie of nieuwbouw onderhoudsvrije vleermuisenkokers in de handel zijn die ingemetseld kunnen worden en zogenaamde vleermuiskwartieren die eenvoudig te bevestigen zijn aan muren. Deze positieve maatregelen zijn veelal eenvoudig en met geringe meerkosten in nieuwbouw in te passen.

8 Literatuur

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna Deel 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey-Nederland. Leiden.

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. Van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen. 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, 3de herziene druk.

Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie). 2009. *De Amfibieën en Reptielen van Nederland*. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Delft, J.J.C.W. van & W. Schuitema. 2005. Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant. RAVON Noord-Brabant, Tilburg. Stichting RAVON, Nijmegen.

EIS-Nederland/De Vlinderstichting/Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. 2007. *Waarnemingenverslag Dagvlinders, nachtvlinders en libellen*.

Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. 2010. *Vleermuizen en planologie*. Zoogdiervereniging, Arnhem.

SOVON. 2002. *Atlas van de Nederlandse broedvogels*. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij/Naturalis/EIS – Nederland.

Twisk, P. & H. Limpens. 2006. Een thuis voor de vleermuis. Beschermplan voor vleermuizen in Noord-Brabant. Zoodiervereniging VZZ.

Internet

Google maps. 2012. Kaartgegevens 2012.
<http://maps.google.nl>

KNMI. 2012. Klimatologie. Daggegevens van het weer in Nederland.
<http://knmi.nl/klimatologie/daggegevens/index.cgi>

Ministerie van Economie, Landbouw en Innovatie. 2012. Beschermde Natuur in Nederland: soorten en gebieden in wetgeving en beleid. Gebieden. Kaartmachine (beschermde) natuurgebieden. Versie 2.
<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>

Ministerie van Economie, Landbouw en Innovatie. 2012. Beschermde Natuur in Nederland: soorten en gebieden in wetgeving en beleid. Natura 2000. Effectenindicator.
<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicatorappl.aspx?subj=effectenmatrix&tab=1>

Provincie Noord-Brabant. 2011. Kaart natuurbeheerplan 2011-2012. Beheertypekaart.
www.brabant.nl/kaarten/natuur-en-landschap-kaarten/natuurbeheerplan-2011-2012.aspx

RAVON. 2012. Reptielen amfibieën vissen onderzoek Nederland. Soorten. Levende atlas.
www.ravon.nl

Telmee.nl. 2012. Tel mee met de nationale databank flora & fauna. Soortinformatie.
www.telmee.nl

Waarneming.nl. 2012. Waargenomen soorten.
www.waarneming.nl

Vlinderstichting. 2012. De Vlinderstichting beschermt vlinders en libellen in Nederland
www.vlinderstichting.nl

Zoogdiervereniging. 2009. Zoogdiersoorten.
www.zoogdiervereniging.nl

Zoogdieratlas. 2012. Nederland telt mee. Verspreidingskaarten per provincie.
www.zoogdieratlas.nl

Bijlage 1

Ecologische Hoofdstructuur Natuurbeschermingswet 1998

Ecologische Hoofdstructuur

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur.

Algemeen Ecologische hoofdstructuur

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland.

In de EHS liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares EHS op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De EHS is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- beschermde natuurmonumenten;
- wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I) dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaatshadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Bijlage 2

Flora- en faunawet

Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

Algemeen Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EL&I (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan Dienst Regelingen door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Wanneer mitigerende maatregelen voldoende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een

‘positieve afwijzing’ van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijk belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekent dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EL&I door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit bete-

kent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij Dienst Regelingen voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Dienst Regelingen zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet

noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer 6 maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij Dienst Regelingen bedraagt doorgaans 6 weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (voormalig Ministerie van LNV). Het Ministerie van EL&I geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:

- 1 het Ministerie van EL&I geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
- 2 de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.